

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

Redacció y Administració

Carrer Travessia Rambla, 9.

La correspondencia al Director.

Los originals no 's tornan.

Del Manifest de la UNIÓN CATALANISTA del dia 16 de Mars de 1897

«Enteném que han de quedar á cárrech del poder central del Estat espanyol las relaciones internacionales, l' exércit de mar y terra, las relaciones económicas d' Espanya ab los demás païssos, la construcció d' obras públicas de carácter general, la resolució de todas las cuestiones y conflictos inter-regionals y la formació del pressupost anual de gastos, al que edurán contribuir las regions á proporció de sa riqueza; tot ab la organizació corresponent y adecuada.

Pero enteném que correspon al Poder regional lo régimen intern de Catalunya, y que ha de constituirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa legislació y segons sas necessitats y son modo de ser.

En consecuencia, volém la lengua catalans ab caracter oficial y que sian catalans tots los que á Catalunya desempenyin cà-

rrechs públics; volém Cortes catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organizació interior de nostra terra; volém que catalans sian los jutjes y magistrats, y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls plets y causas; volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera libertat las contribucions é impostos, y volém en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exércit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presteve y tantsols dintre de Catalunya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d' Espanya; aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per aixó aném; á n' aixó arribarem á no trigar gayre.»

Sabadellenchs:

Lo CENTRE CATALÁ ve á parlarvos avuy dels interessos que mes d' aprop vos afectan, dels interessos locals. Entre 'ls debers dels ciutadans lo mes immediat segurament es lo de vetllar per tals interessos; y com aquestos depenen de la Corporació Municipal á qui per ley s' han de confiar, veusaquí perquè havém de parlar vos de las immediatas eleccions en que ha de renovar-se part de dita Corporació.

S' ha dit molt, que cada pays te 'l govern que 's mereix; y no es menos cert que cada població te 'ls Ajuntaments de que 's fá mereixedor. Conseqüentment ab aixó, á Sabadell tindrem un Ajuntament exemplar quan nos lo sapiguém mereixer, posant tots enteniment en lo de barrejar la política de partit, pera fixarnos tant sols en las cualitats personals y dots adminis-

Anton a 06 apr 1902

trativas dels que l' haigin de constituir, procurant que existeixi entre ells la ponderació necessaria pera que hi estigan representats tots los estaments y tots los interessos.

Ni per llei natural, ni per llei escrita, s' ha d' anar á fer política en los Municipis; s' hi ha de fer tant sols administració y fomentarhi la higiene en lo material y en lo moral. Res de banderías, res de grupets polítichs, classificats en monárquichs conservadors, fusionistas ó carlins, en republicans unitaris ó federals, ni res tampoch de catalanistas ó regionalistas. Al Municipi hi han d' anar tant sols sabadellenchs, gent de sa casa, de reconeguda honradés pública y privada y de manifestas aptituds administrativas, demostradas, si pot ser, en los negocis ó treballs de la vida práctica.

La costum de portarhi á la Casa Comunal als elements polítichs pera que hi defensin ó representin tal ó qual partit, es una llastimosa corruptela que 'ns ha portat lo centralisme; y á n' ella 's deu que haigin desempenyat lo càrrech de regidors moltes personas completament ineptas, per la sola rahó de que dintre son grupet polítich hi habian alcançat certa notorietat mes ó menos justificada.

Aixó s' ha d' acabar un dia ó altre; y s' acabarà 'l dia que vosaltres vulgau. Pera que s' acabi trevallará aquesta Entitat sempre y quan trobi una massa de població que secundi sos nobles 'fins. ¿Será en aquesta ocasió? Vosaltres ho heu de dir: lo que 'ns toca á tots, ho hem de defensar tots.

No es pas ara la primera vegada que 'l CENTRE CATALÁ 's preocupa d' aquest problema. Desde que la **Unió Catalanista**, á la qual s' honra en perteneixer, acordá en la Assamblea de Reus de 1893 que 'l Catalanisme no hi havia d' anar á las eleccions municipals á portarhi elements adictes, sino que havia de treballar solsament pera desterrar la política dels municipis y entronisarhi l' administració, aquest CENTRE ja en duas ocasions distintas ha intentat avansar un pas en tal sentit, convidant á cooperarhi á totes las associacions de Sabadell que representan forsas vivas, ab-lo fi de constituhir ajuntaments verament sabadellenchs, en los quals hi estiguessin ben representadas totes las classes de la nostra societat y poguessin satisferse las justas aspiracions de millora de tota la població.

Desgraciadament la majoria de las entitats referidas no 's cregueren á las horas, autorizadas per sos estatuts ó reglaments pera intervenir en tan hermosa empresa regeneradora; y, fins avuy, no han estat encara fructuosas las nostras iniciativas.

Aquesta esterilitat dels anteriors esforços li ha fet adoptar al CEN-

TRE CATALÁ un nou plan de campanya pera las vinentas eleccions municipals. En lloch de dirigir-se només á las colectivitats, ara crida 'l **CENTRE** individualment als fills de Sabadell, sense distinció d'ideas, convocantlos per classes, segons sa professió, ofici, especialitat agrícola, industrial ó comercial y naturalesa de trevall de mà d'obra, posantlos á tots en condició de poguer cooperar á la empresa iniciada. Naturalment que no 's prescindex del concurs d'aquellas entitats que vullgan contribuir al be comunal de Sabadell, pero 's tirarà avant encara que no hi ajudin totes, mentres lo poble respongui á nostra afectuosa y desinteressada crida.

Al efecte: s'ha de nombrar previament, una Comissió electoral, que essent genuina representació de nostres estaments y classes, siga l'encarregada de formar la candidatura de regidors que 'ls sabadellenchs deguin votar pera obtenir los beneficis d'un bon règimen municipal. Pera constituir la susdita Comissió, se seguirá 'l següent plan, utilisant els dias mes apropiats:

Pera 'l Dilluns dia 7 d' Octubre, se convoca ja desd' ara, als Advocats, Notaris, Procuradors, Metjes, Apotecaris, Enginyers y demés capacitats;

Pera 'l Dimars dia 8, á tota classe de Propietaris;

Pera 'l Dimecres dia 9, á Fabricants de filats y teixits de lla-na y cotó y demés industrias auxiliars;

Pera 'l Dijous dia 10, Arts y oficis;

Pera 'l Divendres dia 11, Comerciants y tota classe de establiments al detall; y

Pera 'l Dissapte dia 12, als Obrers, aixís agrícols com industrials y d' oficis varis.

En cada una d'aqueixas reunions, s' elegirán per votació secreta tres personas, exceptuant en la del darrer grapo, ó sia, la dels obrers, pels quals se 'n nombrarán una corresponent á las feynas agrícolas, tres á las industrials y duas á las d' altres oficis. Los individuos aixís elegits formarán la Comissió electoral, afegintshi además dos delegats de cada una de las Asociacions que representin forsas vivas y vullgan ó pujan ajudarnos oficialment; y entre ells se n' hi contarán dos d'aquesta Societat, si la Comissió electoral ho considera convenient pera la bona marxa del assumpto, per mes que 'l **CENTRE** desitjaria no tenirhi la mes mínima intervenció pera evitar tota mena de maliciosas interpretacions sobre la sua sana iniciativa.

Desde 'l moment que estiga constituída la Comissió, aquesta será ja, la única Directora dels treballs electorals, quedant á sa disposició nostre local social y nostres serveys, en lo que 's considerin útils.

Veus aquí sabadellencs, de quina manera única podem y volém los catalanistas intervenir en las elecciones municipales de la nostra terra, si hem de cumplir los acorts de l' Assamblea de Reus, ratificats després unánimement en l' Assamblea de Tarrassa, celebrada aquest any mateix

En una paraula, conciutadants, nosaltres no desitjém anar al Municipi, ni que hi vaigin nostres amichs y companys de causa. Creyém que hi ha gent apta y honrada en tots los partits, y més encara fora de tots ells, y volém que siga eixa gent, avuy amagada y retreta, la que regeneri l' administració, l' hisenda y l' crédit municipals.

Si l' nostre propósit vos plau, ajudeunos; que al procurar pel be de Sabadell, procurareu pel vostre propi be. Ara, si nostra crida no os comou, ni os interessa, vosaltres mateixos: no heu de fer sino retràurevos de assistir á las reunions convocadas; puig segons la concurrència á las mateixas, tiraréu avant lo plan ó l' deixarém correr una altra vegada, pera rependrel mes enllá, quant estiguéu ja prou convensuts de la necessitat de defensarvos. A nosaltres ray, no se 'ns farà may tart; com no n' esperém de vostra actitud cap benefici personal, tindréu paciència pera vetllar l' ensoyiment del poble, fins al dia en que las continuadas vexacions y disbauxas del centralisme, provoquin lo despertament general que forsosament ha de venir mes ó menos tart; que com mes llunyá sia, menos pacífich resultará y mes ocasionat á desordres y trastorns de sotragada forta pera l' benestar y la riquesa de Catalunya.

Entretant vos desitjém á tots patriotisme y bon acert.

Sabadell 1.er d' Octubre de 1901.

Pel CENTRE CATALÁ, *Lo President*, Fermí Ribera. — Gabriel Casals. — Domingo Saló. — Antón Miralles. — Francesch Armengol. — Jordi Forcada. — Joaquim Arderius. — Francesch de P. Juanico. — Pau Griera y Cruz. — Joan Bargués. — *Lo Secretari*, Ricart Maymó.

FESTA INAUGURAL

de la «Agrupació Catalanista» de Santa Perpétua de Moguda

En lo saló del «Café de dalt» de Santa Perpétua de Moguda tingué lloch la tarde del diumenge 22 de Setembre passat un *meeting* de propaganda catalanista pera celebrar la festa inaugural de la «Agrupació Catalanista» recentment constituida en aquell poble.

Al arribarhi l's catalanistas representants de varias societats, agrupacions y periódichs forem rebuts ab molt entussiasme per part dels socis de la no-

vella Agrupació y demés vehins, donantse alguns crits de ;Visca Catalunya! que foren contestats per tots los presents.

En 'l balcó del Caf  hi onejava la bandera de nostra p tria y en lo sal , qu' estava adornat ab l' escut de las quatre barras, hi havia ja bastanta gentada molt avans de comensar l' acte que v  anar augmentantse fins   quedar del tot pl . Molt 'ns plau poderho dir aixís perque aix  'ns prova que hi havia verdader inter s en coneixer las salvadoras doctrinas de nostra patri tica creuhada, donchs per el nombre de concurrents creyém no exagerar si dih m que no hi havia una sola casa del poble y masias properas que no s' hi trov s representada.

També 'ns complav m en fer constar que varem veurer ab goig com darrera la taula de la presidencia hi havia colocat un estandart, per cert de molt bon gust y perfectament brodat, de la Societat Coral «La Aurora Perpetu ncia» també ab l' escut de Catalunya y l' inscripció en la llengua que Deu mana y nosaltres volém y qu' es de rah  que siga.

Obri la sessió En Joan Grau d' aquell poble, President de la susdita Agrupació, ab un breu parlament de presentació y acte seguit cedí la presidencia   En Pau Colomer, President del Centre Catal  d' aquesta ciutat, entitat mes antiga entre las que defensen las aspiracions del Catalanisme dintre la Comarca del Vall s, qu  pass    ocupar-la en representació de la «Unió Catalanista», delegat espressament per el President de la mateixa, per no haber sigut possible assistir   aquest acte cap dels individus de la Junta Permanent.

Seguidament el Secretari don  compte de las Societats y Agrupacions representadas que foren las següents: Lliga de Catalunya, Centre Escolar Catalanista, Associació Popular Regionalista, Catalunya y Avant, Catalunya Aut noma, Art y Pàtria, Agrupació Escolar Catalanista Ramon Llull, Agrupació de Propaganda, totes de Barcelona; Gent Nova, de Badalona; Agrupació Catalanista de Mollet; Centre Catal  y Joventut Catalanista de Sabadell. Peri dichs: *Joventut*, *La Nació Catalana*, *La Universitat Catalana*, *La Renaix ncia* y LO CATALANISTA.

Adem s se reberen las següents adhesions: Associació Catalanista Rafel de Casanova, de Manlleu; Agrupacions Catalanistas de Crespí, de Cardedeu, de Besalú, de Rubí, de Masllorens, Vilassar de Mar, de Sant Pol de Mar; Los Segadors, de Sans; Associació Catalanista l' Escut Emporit , de La Bisbal; Centre Catalanista Democràtic de la Conca, Solivella.

Parlaren els senyors Rivas, de la «Agrupació de Propaganda», de Barcelona; F. de P. Juanico, de la redacció de LO CATALANISTA; Folch y Capdevila del Centre Escolar Catalanista «Ramon Llull», de Barcelona; Joseph

Mallofré de la redacció de «La Nació Catalana», de Barcelona, y Vicents Plantada de la «Agrupació Catalanista», de Mollet; resumint en Pau Colomer.

Tots ells parlaren en defensa de lo qu' es de rahó que 'ls catalans parlem y escrivim en nostra propia llengua; del dret que tenim de governarnos nosaltres mateixos fentnos nostras lleys y estatuhint nostres códichs sense intervenció de gent forastera; de que siguém nosaltres mateixos que 'ns governém y gent de casa la qu' administri nostras cabals y la que dega interpretar nostras lleys y executar justícia; de lo ignominiós del servey militar tant si es per medi de l' inícuo sistema de quintas com si es obligatori y presentant per lo tant com á mes just, per que ho es, el servey voluntari; de lo injust del dret de consums defensant el sistema de tributació progressiva tal com lo tenim acordat en l' Assamblea de Balaguer y demostrant de una manera ben clara que la consecució total de las aspiracions del verdader Catalanisme es l' única solució que pot portarnos la salvació de nostra estimada Pàtria Catalunya.

Los perpetuenchs, qu' escoltavan ab verdadera atenció aquestas doctrinas, demostraren estarhi absolutament d' acort, ja que á tots los que parlaren aplaudirenlos ab entussiasme al acabar sos parlaments y interrompent á alguns sobretot en 'ls párrafos qu' entran mes al fons del cor de tot bon patrici.

Felicitém als organisadors y sòcis de la novella Agrupació, que per cert segons noticias que 'n tenim es ja ben numerosa, y esperém que ab la seva constancia y la bona disposició que varen mostrar els fills de Santa Perpètua, aquella festa haurá sigut una bona sembrada quins fruits recullirém tots junts el dia que 'ls catalans determiném fernos retornar tot alló que 'ns robaren.

Avant, companys; que com la rahó es nostra, tart ó d' hora podrém exigir justícia.

Vinguda del Emm. Cardenal Dr. Salvador Casañas, Bisbe de Barcelona

Lo prop passat dilluns á dos quarts de sis de la tarde arrivá á nostra ciutat l' Emm. Cardenal, qui escullí á Sabadell pera fer la entrada en la diócesis.

Inútil es dir qu' obtingué una entussiasta rebuda per part de tot l' element oficial y la major part de las entitats que representan forsas vívas, aixís com també de la gentada, qu' apesar del mal temps, aná á rebrel á l' estació.

Cambiadas las paraulas de rúbrica y costúm, la comitiva 's dirigí á l' esglesia

parroquial de Sant Feliu, y d' allí, després de cantat lo *Te-Deum*, á la casa particular de nostre bon compatrici en Joan Sallarés Plá, ahont rebé lo Dr. Casañas honrosíssim hostatje.

Moltas foren las comissions y autoritats que tant d' aquí com de Barcelona anaren á oferir al Sr. Bisbe sos respectes durant sa estada en nostra ciutat, essent totas ellas molt ben rebudas y atesas.

En la nit del dimars fou obsequiat per la Societat coral *La Industrial* y la orquesta *Muixins* ab una serenata que fou escoltada per una gentada immensa.

Dimecres á las 10 marxá á Barcelona, no sens haver deixat importants almoynas pera los pobres, despedintlo á l' Estació totas las representacions que l' havían anat á rebre y un gran número de particulars qu' aplaudiren fortament al arrencar lo tren.

L' acullida qu' aquesta ciutat ha fet al nou Bisbe pot calificarse de carinyosíssima y molt respectuosa.

Nosaltres li desitjem bon acert en lo govern de la nostra diócesis, no duptant de que las petjadas senyaladas per lo gran Morgades en lo sentit de catalanisació de l' iglesia á Catalunya, han d' esser fermament seguidas per qui tant ha treballat pera conservar los drets de la Vall d' Andorra y qui, en lo sermó pronunciat á Ripoll, quan l' inauguració del Monestir, 's mostrá brau defensor de las tradicions de la nostra terra.

VARIETATS

LO COTÓ

Una de las materias que tenen major importancia en lo mon comercial es lo cotó. Heródoto, en lo llibre II de sa historia parla de l' ús qu' es feya del cotó en l' Egipte; y lo que afirma 'l *Pare de la Historia*, ha sigut comprobant per Mr. Rouelle al examinar algunas momias egipcias, puig há trovat en algunas d' ellas bandaletas teixidas en cotó. Mes, encare que 'n Assia se 'n feu ús desde temps antiquissims, no fou conegut en Europa fins á principis de la era cristiana en que s' importá á Grecia é Italia. En la península ibérica, per allá lo sigle II, un alarb que vivia pels voltants de Sevilla feu algunas tentativas pera cultivarlo pero no doná cap resultat fins lo sigle IX ó X, en quin temps comensá á usarse en casi tots los pobles europeus.

Lo cotó es una borra vegetal formada de filaments mes ó menys llarchs (segons las classes), que cobreix las llevors del cotoners. Es blanch, rojench ó groch, segons las varietats y paissos ahont es cultivat. Los filaments mirats en microscopi son cònichs y algun cop están enrotilats en forma de hélice. Si 's crema, casi no deixa cendras, lo que proba que no es res mes que celulosa.

La planta productora de la borra ó sigui el cotoner pertany á la família de las malváceas, presentant distintes varietats que en part depenen del clima y terrer ahont se cultiva: com ho comproba 'l que no obstant de ser la llevor dels cotons Lea-Island y Jumel, la mateixa plantada en llochs diferents dona distintes classes de cotó. La alsada d' aquesta planta varia entre 0'70 á 7 metres.

Lo cotoner 's cultiva en los païssos de clima molt calent com son part dels Estats-Units, China, India, Perú, Brasil, etc. A principis del sigle passat s' havia cultivat en la vega de Motril, Valencia y Murcia; avuy que nosaltres sapiguém, en tot l'Estat espanyol no se'n cull ni un berrall. Segons los pahissos aquesta planta viu d' un á quatre anys; mes lo cotó de la primera anyada es el de superior calitat.

La sembra de dita planta no te lloch fins que han passat los frets tardans y está ben assahonada la terra. La llevor després d' haber estat unas dotze horas en aigua 's lleansada á ma ó ab máquina en los sots oberfs, en linea recta per l' arada.

Al cap d' un quatre mesos qu' ha tingut lloch la sembra, comensa á apareixer la flor, desarrollantse la càpsula immediatament de caiguda aquella. Pera que las càpsulas se desenrotllin es necessari molt sol, lo que dona lloch á que las exteriors madurin mes aviat que las qu' están dins lo ramatje. Si sol se veuen frets avans qu' hagin madurat deuen arrencarse y colocalas en un forn fins qu' han madurat del tot. La cullita del cotó 's fa á mesura qu' es van madurant las càpsulas; aixis es que generalment s' en fan tres ó quatre, portantse de vegadas tres mesos de diferencia entre la primera y la última. No obstant, hem de fer constar que la que dona mes bon cotó es la primera. Antigament 's cullia á mà, pero d' uns quants anys ensá se fá ab máquina entre quinas sobressortiren la *roller-gin*, *sau-gin* y la desgranadora de Mr. Durand.

La mateixa càpsula del cotoner porta además de la borra, la llevor, de quina s' en extreu un oli, que uns lo fan servir per engreixar lo bestiar porquí, altres per cremar com á llum y segons contan, los japonesos hi cuyen. Tambe hi ha qui torra la llevor fentne després una farina que com l' oli tambe serveix pera 'ls porchs. Se considera que 'l grá ó llevor d' una bala de cotó pesa uns 180 kg. y dona uns 200 litros d' oli.

Comercialment parlant tenen molta importancia lo Georgia (Lea-Island) quinas fibras tenen una llargada de 0^m, 025 á 0^m, 045 variant son diámetro de $\frac{1}{60}$ á $\frac{1}{150}$ de milímetre; lo Jumel que te aquet nom porque fou portat al Egipte per un francés d' apellido Jumel y qu' encare que sigui com ja hem dit lo mateix Lea-Island no obstant la llargada de sa fibra es de 0^m, 020 á 0^m, 040 tenint comprés son diámetro de $\frac{1}{40}$ á $\frac{1}{100}$ de milímetre; seguintlos despres en importancia, lo cotó de Puerto-Rico, Brassil, Perú, entre los de bri llarch y entre los de bri curt lo Luisiana, New-Orleans, Mobila, etc.

Entre las enfermetats mes terribles que ataquen al cotoner hi ha la anomenada *sore-shine*, que segons se creu es degut á las baixas de temperatura. També sofreix los atacs de varis insectes entre quins s'hi troba lo grill real.

La utilitat del cotó s'heu desseguida al fixarnos només en sos diferents teixits; ell assorteix lo mateix al pobre qu' al millonari; d' ell se serveix la Medicina y la Cirugia ja ab forma de desfilas ja preparat ab acit salicilich, acit fenich, yodo, árnica, etc., habentlo també usat Pasteur y Tindall com á filtres; y com si no fos prou ell també es la base fonamental del cotó pól-vora (Piroxilina) de la Celuloide y del Colodión, materias totes ellas de prou importancia avuy día, pera que 'ns veyessim obligats á fer una petita descripció del producte de la planta que actualment dona pa á vuyt cents vint y cinch mil treballadors.

PRIMER CERTAMEN LITERARI

de Sant Andreu de Palomar

Desitjosa l' agrupació *Foch Nou* de que en la vinenta Festa Major se rendeiri culte á la poesia, al mateix temps que á la llengua y á las lletres catalanas que per tots els indrets de nostra terra refloueixen al bés del sol de la renaixensa patria, convida á sos conueuadors á la festa floualesca que tindrà lloch el dia primer de Desembre prop-vinent á quin objecte dona á conéixer la llista de premis y las bases del certámen en el següent

Cartell

PREMIS ORDINARIS

La *Flor Natural*, premi anomenat d' honor y cortesia, ofert per distingidas senyoretas de la població, s' adjudicarà á la mellor poesia de tema lliure. Seguint la bella costum establerta en aquestas poéticas festas, el que obtinga aquest premi deurá ferne present á la dama de se-elecció, la qual proclamada *Reyna de la Festa*, entregará 'ls demés premis als guanyadors.

Una *Englantina d' or y argent*, oferta per l' Il·tre Sr. D. Joan Pallardá y Campaña, á la mellor poesia patriótica.

Una *Viola d' or y argent*, premi ofert per Mossen Marian Casals, Rector d' aquesta Parroquia, á la mellor poesia religiosa ó moral.

PREMIS EXTRAORDINARIS

Un valió *objecte d' art*, ofrena del Dr. D. Bartomeu Robert, President de la «Lliga Regionalista», al mellor estudi sobre la política d' expansió catalana seguida per la Corona d' Aragó.

Un *objecte d' art*, que ofereix l' Il·lm. Sr. D. Lluís Ferrer y Bárbara, Diputat Provincial per aquest Districte, al mellor treball complementari de la monografia histórica «Sant Andreu de Palomar».

Un *objecte artistich*, ofert per D. Jaume Saladrigas, á la mellor poesia que respongui al lema «Prop la llar».

Una *Ploma de plata daurada*, ofrena de l' Institut religiós de Fills de la Sagrada Familia, á la mellor composició en vers que tracti de l' educació dels noys, inspirantse en las parolas de Jesucrist: «Deixeu que 'ls noys vingan á mí, perquè d' ells és el regne del cel».

Un *objecte artistich*, ofrena de D. Carles Reichart, á la mellor poesia de tema lliure.

Un *objecte artistich*, ofert per D. Joseph Martí y Campmany, á una oda á la caritat.

Dos *Gerros artistichs de bronzo*, ofers per D. Pere Guardiola y Valls, al mellor treball literari de tema lliure.

Un *objecte d' art*, que ofereix D. Joseph Fusté Saladrigas, á la mellor poesia festiva.

Un *objecte d' art*, ofrena de l' Agrupació, á la mellor poesia descriptiva.

CONDICIONS

Tos els treballs deurán ésser rigurosament inédits, anònims, en catalá y dirigits al Secretari del Jurat, carrer de Santa Maria, número 16, abans del dia 20 de Novembre, acompanyats d' un plech elós que contingan 'l nom de l' autor y porti en el sobrescrit el mateix titol y lema de la composició.

No 's concedirán accéssits, però en son lloch s' adjudicarán mencions honoríficas, sense que 's donga á coneixer el nom de l' autor aixís premiat, quedant aquest, per lo tant, en complerta llibertat pera enviar sa composició en altres certámens.

En cas de que algun tema extraordinari quedi desert, ó cap dels treballs que hi opti sia digne de recompensa á judici del Jurat, aquest se reserva 'l dret de concedir-lo á altra de las composicions remesas.

L' Agrupació 's reserva per un any, á comptar del dia de la festa, la propietat de las obras premiadas.

Els plechs que contingan els noms dels autors no premiats serán cremats en l' acte la festa.

Componen lo Jurat calificador: D. Narcís Oller, President.—Mossén Jacinto Verdager, D. Francesch Mathéu, D. Josep Franquesa y Gomís, Don Ramon N. Comas, D. Isidor Martinez Roig, Vocals.—D. Joseph Alcoverro y Carós, Secretari.

Que 'l Senyor vos donga inspiració, y al Jurat dissreció en judicar, y acert en premiar als més dignes.

Barcelona (Sant Andreu de Palomar), 25 de Setembre de 1901.

El President, Joseph Cararach y Maurí.—El Secretari, Joaquim Vellvé y Cusidó.

NOVAS

En altra lloch d' aquest número publiquem lo Manifest que 'l «Centre Catalá» endressa als sabadellenchs, excitantlos á pendrer part en las vinentas eleccions municipals reunits en classes y estaments que es la manera mes digna y mes natural pera la formació dels Municipis.

Sembla que dit Manifest ha produhit excelent efecte entre totas las clases de Sabadell y fins á algunas entitats que 'ns consta s' han adherit ja al projecte del «Centre Catalá».

Ara sols falta que deixin nostres compatricis la apatía que 'ls caracteriza y tindrán un Municipi verdader representant de totas las classes socials de Sabadell.

Per la nostra part estém disposats á ajudarhi ab totas nostras forsas.

—Ha sigut o' jecte de generals elogis l' il·luminació eléctrica instalada al comensament de la Rambla ab motiu de la vinguda del Sr. Bisbe, no podent dir altre tant dels demés *adornos* qu' han motivat alguns comentaris que per lo durs no es prudent reproduhir.

En aquest últim cas s' trovan també certas manifestacions estúpidas fetas per alguns individus ab motiu de la serenata donada al Dr. Casañas, manifestacions indignes d' un poble que vullgui y estimi la llibertat com una de las mes prehuadas conquistas modernas.

¿Com entenen la llibertat aquets *liberalissims* qu' atropellan tot lo que no sia pensar com ells pensan?

—La setmana passada contragueren matrimoni en aquesta ciutat, nostre amic D. Tomás Figueras y Gelabert ab la simpática senyoreta D.ª Antonia Formosa y Viñas

Desitjém als novells esposos tota mena de felicitats.

—Demá, dilluns, tindrà lloch en lo Teatro Romea de Barcelona, l' estreno del sainete en un acte degut á la ploma del nostre company de redacció, En Joseph Got y Anguera, titulat *La Societat del Bon Aprecio ó 'l ball de la punyalada*.

També la companyia qu' actua en l' esmentat Teatro te en estudi la comedia en tres actes *La Vena*, or' ginal de nostre company de redacció En Pau Griera y Cruz.

A abdós bons amichs los hi desitjém un éxit ben satisfactori.

—Estant ja molt avansats los treballs pera la sessió literaria-musical que ha de celebrar la Joventut Catalanista; es molt probable que dita festa tinguí lloch lo prop-vinent diumenge á la tarde.

Podém avansar, per are, que hi pendrán part varis joves y distingidas senyoretas; en lo próxim número donarém mes detalls.

Lo grat recort que deixá entre la concurrencia la anterior sessió, fá creure que 's veurá mes concorreguda, si cab, la que are está próxima en celebrarse.

—Lo nostre estimadíssim amich y company lo jove Francesch Armengol y Durán, després de brillants exercicis acabá d' obtenir en la Universitat de Barcelona lo grau de Périt Mecánich, únich entre 'ls molts que aspiravan graduarse'n.

A las moltas felicitacions que á ell y als seus professors donaren los catedràtics, hi uním la nostra mes sincera y entussiasta.

—Avuy, á las 3 de la tarde, en los terrenos del lloch anomenat *Taulí*, se celebrará lo solemne acte de la colocació de la primera pedra del edifici destinat al nou Hospital pera aquesta ciutat.

—La festa que 'l «Centre Catalanista Graciench» celebrá 'l diumenje passat pera commemorar l' aniversari de sa fundació, resultá ser altament brillant y profitosa pera nostra causa.

En la sala, admirablement guarnida, s' hi destacava al fons un escut catalá creuhat per una cadena que l' empresonava, y un tapís á cada costat que cridava verdaderament la atenció. En un d'aquestos s'hi veyá la imatge venerable del arbre sagrat de la Pàtria, lo Pi de las tres branques, y en l' altre, sobre un fons de las quatre barras, s' hi llegia «Lo que volém» del manifest de la Unió Catalanista; per los que felicitém als artistás socis del Centre senyors Fortuny, Raspall y Camp.

Enmitj d' una concurrencia molt nombrosa y distinguida, 'l senyor president del Centre, D. Agustí Margarit, obri la festa, cedint son seti presidencial á don Manel Folguera y Durán, president de la Unió Catalanista.

Llegidas las entitats representadas y adheridas al acte que eran casi totas las que componen la *Unió Catalanista*, feu ús de la paraula En Joseph M.ª Roca, de la Unió, desenrotllant elocuentment en un magistral discurs 'ls punts principals del Programa de Manresa. Fou interromput diferentas vegadas, ressonant al acabar llarchs aplaudiments.

Lo senyor Horta parlá en nom dels trenta presos, donant las gracias al senyor Gobernador per lo molt que ha fet en bé del Catalanisme.

Seguidament lo senyor Casals, de la Agrupació Catalanista de Badalona parlá enérgicament, essent al final de son discurs molt aplaudit.

Al aixecarse don Manel Folguera y Durán tothom lo saludá ab entussiastas aplaudiments. Resumí 'ls discursos ab frases altament patrióticas

y de pur radicalisme, ensenyantnos lo camí que ha de pendre 'l catalanisme per arribar al fi de sas aspiracions, prenent per norma y guía la model Confederació Suissa, valguentli en diferents párrafos y en particular lo final un interminable aplaudiment.

La segona part del programa, no menys important que la primera la formavan un quarteto de piano, armonium, violí y violoncello que deleytaren ab sas delicadas notas als oyents.

Los senyors Angel Cervera, Florenci Cornet y Jaume Mans, llegirén las inspiradas y originals poesias *Catalunya y Avant*, *¡¡Via Fora!!* y *L' ultim Conceller en cap*, respectivament, las que fores aplaudidas ab calurós entusiasme per son esperit patriòtic.

La secció choral del Centre que baix la batuta del intelligent mestre don Joseph Cumella, feu sa presentació, 'ns deixá ben impresionats, per la afició, ajust y delicadesa ab que cantaren *Lo Rossinyol*, *La cansó del cassador*, *Barquejant* y particularment la *Plany*, quin solo cantá 'l neu Ramon Vilaclara, tenintse de repetir á instancias del públich.

Va finalisar la festa ab l' himne *Los Segadors*, que tothom escoltá á peu dret.

—La poesia «Veremant» premiada ab lo segon accésit á la flor natural en los Jochs Florals de Sarriá, es original del jove escriptor y estimat company nostre en Pere Martí y Peydro á qui per aytal motiu felicitem de tot cor, enorgullintnos, com á cosa nostra, del triomf de tan benvolgut amich.

—Cumplimentant un acort, la Permanent de la «Unió Catalanista» ha trasmés oficialment á la familia de D. Pau Sans y Guitat la expressió de son condol per la mort de tant honrat patriici, president que havia sigut de la entitat capdal del Catalanisme militant.

—Avuy á dos quarts de nou del vespre la secció lirica-dramática de la Associació de Católichs posará en escena lo drama catalá en tres actes, original de J. Abril Virgili, titulat: *Iselda*; y 'l xistós saynete de 'n J. Manubens Vidal: *Entre 'l menescal y 'l metje*.

—Lo distingit director de la orquesta «Fatxendas» y apreciat amich y company nostre D. Cassiá Casademont, ha obtingut lo primer accessit al premi musical dels Jochs Florals de Sarriá, ab un aplech de tres cansonetes titulat: «Filant, teixint y segant».

Molt ens plau donarli ab tal motiu nostra mes coral enhorabona.

—Han sollicitat la seva admisió á la «Unió Catalanista» las Associacions «Centre Catalanista d' Arenys de Mar» y «Centre Catalanista de S. Feliu de Llobregat».

—Lo nou Consell General del Centre Català ha quedat constituït en la següent forma.

Comissió Executiva: *President*, D. Fermi Ribera.—*Vis-president*, don Gabriel Casals.—*Tresorer*, D. Antón Miralles.—*Bibliotecari*, D. Domingo Saló.—*Secretari*, D. Ricart Maymó.

Agricultura, Industria y Comers: *President*, D. Francesch Armengol.—*Vis-president*, D. Joaquim Arderius.—*Secretari*, D. Pere Dalmau.

Arts y Lletres: *President*, D. Pau Grieria y Cruz.—*Vis-president*, don Francisco de P. Juanico.—*Secretari*, D. Joan Bargués.

Ciència, Llegislació é Historia: *President*, D. Jordi Forcada.—*Vis-president*, D. Jaume Cortada.—*Secretari*, D. Joseph Ruiz.

—Avuy á las 11 del matí se celebrarà en lo Centro Industrial un escullit concert executat per la reputada orquesta «Muixins».

A la nit tindrà lloch en lo saló de dita societat un extraordinari ball de vetlla, quin programa está á càrrech de l' esmentada orquesta.

—Ha comensat á publicarse á Barcelona la *Revista Luliana*, redactada per sacerdots admiradors de la gran obra filosòfica del eximí solitari de Randa, 'l doctor arcangèlich Beato Ramon Llull. Aquesta revista 's proposa sortir un cop cada més.

A la salutació que la *Revista Luliana* dedica á la premsa catalanista, contestem expressant nostres disitjos de que la nova publicació arrelhi ben fort á la nostre terra pera gloria y resurrecció de la filosofia catalana tant ben encarnada en la grandiosa figura del mártir mallorquí, contribuhint aixís notablement y per medis los més estimables al desvetllament de la Pàtria catalana.

Héus aquí el sumari del primer número:

«Quatre mots», per Mossen Salvador Bové.—«Autoritats», per varis autors.—«El buen soldado de Cristo», panegírich del Beato Ramon Llull pel M. I. senyor doctor don Joseph Miralles, Canonge de Palma de Mallorca.—«La vida y martiri del doctor arcangèlich lo Beato Ramón Llull», per Mossen Salvador Bové.—«Lo senyor Bisbe de Perpinyá y 'l Renaixement del Lulisme». = «Miracles fets per intercessió de Beato Ramon Llull». — «Novas.

Folleti: *Beati Raymundi Lulli, Doctoris Archangelici, Liber de Immaculata Beatissimæ Virginis Conceptione*, curá et studio Joannis Avinyó, presbiteri.

—En lo teatro Euterpe debutará avuy á la nit la companyia de sarsuela gran que dirigeix lo mestre Rius, posant en escena la bonica sarsuela en tres actes, titulada: *Campanone*.

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

SE PUBLICA A SABADELL CADA DIUMENGE

Redacció y Administració: Travessia de la Rambla, n.º 9.

Los originals es precis que 's remetin firmats encare que degan publicarse ab pseu donim ó sense firma. Los originals no 's tornan.

Se farà judici critiche de las obras de las quals se 'us remetin dos exemplars.

PREUS: **Sabadell:** Número complert per subscripció, 1 pesseta al més.
Catalunya: 14 pessetas l' any.

Anuncis á preus econòmichs.

Esquelas mortuorias á preus convencionals.

Representació administrativa á Barcelona: ALVAR VERDAGUER (llibreria), Rambla del Mitx, 5

LA CATALANA

COMPANYIA DE SEGURS
contra incendis y explosius
A PRIMA FIXA

Establerta á Barcelona:
Dormitori S. Francesch, 5

Edifici propietat de la Companyia

Unica societat catalana d' aquest ram, ab un capital de **20.000.000** de rals y que compta ab **29** anys d' existencia.

Los capitals assegurats, forman un total de **2.140.777.486'29** ptas. y ha pagat per sinistres **4.689.855** ptas.

Agencia y Delegació:

Sant Joan, 43. — Sabadell

ANÍS DEL MONO

GRAN PREMI - EXPOSICIÓ DE PARÍS 1900

AYGUARDEXTS

LICORS

CHAMPANYS

Marcas: *Excelsior - Sport - Duc de la Croix - Espuma d' or*; y demés productes de la casa **Vicents Bosch** de Badalona.

Representant: **Antoni Costa Abellana**. — Rambla, 150.

Depòsit: Casa del representant.

Llegitims Motors OTTO Gasmotoren - Fabrick Deutz

COLONIA DEUTZ

Casa la més important y acreditada de tot lo mon.

Sos motors son garantisats per la seva solidesa, bona construcció y economia.

Motors á gás, benzina y petroli

Sucursal-Espanya: **Hermann Schilling**. — Casa á Madrit y Barcelona

REPRESENTANT EN AQUESTA CIUTAT

FRANCESCH ROVIRA — Tres Creus, 180.

Xampany Catalunya

MIRÓ Y TARRAGÓ • REUS

Únic Dipòsit pera los districtes de Tarrasa y Sabadell:

Botelleria Modelo; PLASSA, 3. — TARRASSA

Industria Nacional

La incandescencia per gas sols produheix bonica y potent llum
empleant lo manguito espanyol «Marca **E**» de la

SOCIETAT ESPANYOLA DE INCANDESCENCIA

De venta en totas las lampisterías d' aquesta ciutat.

Se ven en lo vehi poble de **Bar-**
bará un terreno si-
tuat entre la Rambla de
Sabadell y carretera de Tarrassa.
Devant de la Creu.

Pera informes: N. FUSTER, Met-
je. **Ripollet.**

PER VENDRE MÁQUINA BATADORA
Sistema **LINCOLN**

Bat ab tota perfecció 200 garberas
ó sian 13.000 quilos grà (blat) al dia.

Informarán en la impremta d'
aquest periódich.

JOAQUÍM ARDERIUS

CARRER DE LA ROSA, 7 ≡ SABADELL

CAMISERÍA, CORBATERÍA, GÉNEROS DE PUNT

***** MOCADORS DE TOTAS CLASSES *****

ROBAS PERA NUVIATJES

Especialitat en camisas á mida. S' han rebút las novetats pera istiu.

Impremta y Enquadernacions de P. Tugas.—Travessia de la Rambla, 9.—SABADELL